

**2008-ci ilin yekunları üzrə pul
siyasətinin yerinə yetirilməsi vəziyyəti
haqqında
H E S A B A T**

Azərbaycan Respublikası Milli Bankı

Bakı-2008

1. Makroiqtisadi durum və qlobal iqtisadi proseslər

Makroiqtisadi vəziyyət. Azərbaycan iqtisadiyyatı son illərdə nümayiş etdirdiyi yüksək dinamikliyini 2008-ci ildə də saxlamış, bu artım həm neft, həm də qeyri-neft sektorlarında müşahidə edilmişdir. 2008-ci ildə ölkədə iqtisadi artım 10.8%, o cümlədən neft sektorunda 7%, qeyri-neft sektorunda isə 15.7% təşkil etmişdir. Yüksək artım qlobal iqtisadiyyata sürətli inteqrasiya, masştablı modernizasiya və bazar münasibətlərinin institutlaşması fonunda baş verir.

Hesabat ilində sənaye məhsulunun 57.4%, kənd təsərrüfatı məhsulunun 5.8%, əsas kapitalla investisiya qoyuluşunun 34.3%, nəqliyyatda yük daşınmasının 9.2%, poçt və rabitə xidmətlərinin 28.2%, əmtəə dövriyyəsinin 16.1%, əhaliyə göstərilən pullu xidmətlərin 29.7% artımına nail olunmuşdur.

Davamlı dinamik iqtisadi artım və yüksək investisiya aktivliyi **işsizliyin** əhəmiyyətli dərəcədə azalmasına gətirib çıxarır. 2008-ci ildə ölkədə 120 mindən çox yeni iş yeri açılmışdır ki, bunun da 70%-dən çoxu daimi iş yerləridir

Bazar iqtisadiyyatlı ölkə statusu üçün vacib şərt olan **özəl sektorun** iqtisadiyyatdakı rolu da artmaqdadır. Dövr ərzində ÜDM-in 85%-dən çoxu, o cümlədən sənaye məhsulunun 81.2%-i, kənd təsərrüfatı məhsulunun demək olar ki, hamısı qeyri-dövlət bölməsinin payına düşmüşdür.

2008-ci ildə **inflyasiya** 15.4% təşkil etmişdir ki, bu da beynəlxalq təşkilatların verdiyi proqnozlardan (20-22%) aşağıdır.

Son illər Azərbaycanın **xarici ticarət balansında** müşayiət olunan müsbət meyllər davam etməkdədir. Dünya bazarında neftin qiymətinin rekord səviyyəyə çatması, eyni zamanda qeyri-neft sektorunun dinamik inkişafı ölkənin xarici balansının daha da yaxşılaşmasına zəmin yaratmışdır. Xarici ticarət dövriyyəsi 2008-ci ilin yanvar-noyabr aylarında 53 468.8 mln.\$ təşkil etmişdir ki, bunun da 46 973 mln. \$-i ixracın, 6 495.8 mln. \$-i isə idxalın payına düşür.

Əhalinin sosial vəziyyətinin də yaxşılaşması bu il də davam etməkdədir. Belə ki, orta aylıq əmək haqqı 268 manata çatmış və onun artım tempi 24.2% təşkil etmişdir.

Dünya maliyyə və əmtəə bazarlarında baş verən meyllər. Aparıcı ölkələrin iqtisadiyyatında baş verən proseslər onların maliyyə bazarlarının indikatorlarında öz əksini tapmışdır.

İl ərzində ABŞ dollarının məzənnəsi dünyanın aparıcı valyutalarına nəzərən əsasən bahalaşmaq istiqamətində dəyişmişdir. Belə ki, 2008-ci ilin yekunu üzrə ABŞ dollarının məzənnəsi avroya nəzərən 4.5%, Rus rubluna nəzərən 20.3%, İngilis funt sterlinginə nəzərən 35.8% bahalaşmış, İsveçrə frankına nəzərən 7%, Yapon yeninə nəzərən isə 17.2% dəyərdən düşmüşdür.

Qeyd edək ki, dövr ərzində Federal Ehtiyat Sisteminin uçot dərəcəsini 6 dəfə dəyişərək 4.25%-dən 0.25%-ə endirmiş, Avropa Mərkəzi Bankı isə 3 dəfə dəyişərək 4%-dən 2.5 %-ə salmışdır.

İl ərzində əsas fond indekslərinin səviyyəsi azalmışdır. Belə ki, Nyu York Fond Birjasında hərraca çıxarılan 30 ən iri sənaye şirkətinin orta qiymətini əks etdirən Dow Cons indeksi 33.9%, ABŞ-ın 100 ən iri yüksək texnoloji şirkətinin səhmlərinin qiymətləri əsasında hesablanmış Nasdaq indeksi 39.6%, Avropanın 100 ən iri şirkətinin səhmlərinin qiymətləri əsasında hesablanmış FTSE eurotop 100 indeksi 43.4%, Almaniya Fond Birjasında hərraca çıxarılan 100 ən iri şirkətin səhmlərinin orta qiyməti DAX indeksi 39.8%, Tokio Fond Birjasında hərraca çıxarılan 225 ən iri şirkətin səhmlərinin qiymətləri əsasında hesablanmış Nikkey indeksi isə 38.5% zəifləmişdir.

2008-ci ildə dünya bazarında Brent markalı **neftin orta qiyməti** 97.6 ABŞ dolları təşkil etmişdir. Bu da ötən illə müqayisədə (72.7\$) 34.3% çoxdur. Neftin qiymətinin illik amplitudası da yüksək olmuşdur. Belə ki, brent markalı neftin qiyməti il ərzində 144.9 ABŞ dollarından 38.1 ABŞ dollarına qədər dəyişmişdir.

Dövr ərzində dünya bazarlarında **qızılın qiymətinin** artması davam etmişdir. Belə ki, beynəlxalq bazarda qızılın unsiyasının qiyməti ilin əvvəlində 862 ABŞ dolları

olduğu halda, ilin sonuna 1.5% (və ya 13 ABŞ dolları) artaraq 875 ABŞ dolları səviyyəsinə yüksəlmişdir.

Qlobal bazarlarda müşahidə olunan düşmə meyilləri əmtəə bazarında da özünü göstərmişdir. BVF-nin məlumatlarına əsasən 2008-ci ilin sonuna əmtəə qiymətləri indeksi 18.4%, ərzaq qiymətləri indeksi isə 36.5% aşağı düşmüşdür.

2. Pul siyasəti

Pul siyasətinin hədəflərinə nail olunması vəziyyəti. Yüksək iqtisadi artım ilə əlaqədar pula tələbin sürətlə genişlənməsi şəraitində 2008-ci il ərzində Milli Bankın pul siyasəti qarşısında məzənnə sabitliyinin qorunması, iqtisadiyyatın pula olan tələbatının ödənilməsi, habelə bank-maliyyə sistemində sabitliyin qorunması kimi vəzifələr qoyulmuşdur.

Son dövrlər dünyanın aparıcı valyutalarının məzənnələrinin kəskin tərəddüdləri bir çox ölkələrdə, o cümlədən Azərbaycanda məzənnə siyasəti amilinin əhəmiyyətini daha da artırmışdır. Belə ki, dünyanın aparıcı valyutalarının məzənnələrində müşahidə edilən əhəmiyyətli tərəddüdlər ölkədə inflyasiya idxalına şərait yaratmaqla bərabər iqtisadi subyektləri müəyyən dərəcədə məzənnə riskinə həssas edir. Bundan başqa, Azərbaycanda milli valyutanın məzənnəsinin ABŞ dollarına nəzərən formalaşması bu valyutanın dünyanın digər aparıcı valyutalarına qarşı kifayət qədər dəyişkən olması şəraitində Milli Bankın əsas operativ hədəfi olan nominal effektiv məzənnə üzrə hədəfə nail olunması, son nəticədə isə milli iqtisadiyyatın beynəlxalq rəqabət qabiliyyətinin qorunması kimi vəzifələrin yerinə yetirilməsini mürəkkəbləşdirir. Qeyd olunanları nəzərə alaraq Milli Bankın İdarə Heyəti “2008-ci il üçün pul siyasətinin əsas istiqamətləri barədə Bəyanat”ına uyğun olaraq 11 mart 2008-ci il tarixindən manatın dəyərini valyuta səbətinə nəzərən sabit saxlanılması konsepsiyasının reallaşdırılmasına başlamaq haqqında qərar qəbul etmişdir.

Məzənnə siyasətinin tətbiqinin yeni mexanizminə keçid Milli Bankın nominal effektiv məzənnəyə təsir imkanlarını artırmış və inflyasiya idxalını neytrallaşdırmağa

şərait yaratmışdır. Ticarət partnyoru olan ölkələrin valyutalarına nəzərən ikitərəfli nominal məzənnələrinin dəyişiminin ticarət xüsusi çəkiliəri nəzərə alınmaqla həndəsi ortasını əks etdirən manatın nominal effektiv məzənnəsi 2008-ci ildə ümumi ticarət dövriyyəsi üzrə 17.2% bahalaşmışdır.

Ölkənin qeyri-neft sektoru üzrə rəqabət qabiliyyətini qiymətləndirmək üçün nominal və real məzənnə indekslərinin neft sektoru çıxılmaqla ticarət dövriyyəsi, idxal və ixrac göstəricilərindən istifadə edilir. Hesablamalar göstərir ki, 2008-ci il ərzində 2007-ci ilin dekabrına nəzərən qeyri-neft sektoru üzrə nominal effektiv məzənnə ümumi ticarət dövriyyəsi üzrə 20.7% bahalaşmışdır.

Ticarət partnyoru olan ölkələrin valyutalarına nəzərən ikitərəfli real məzənnələrinin dəyişiminin ticarət xüsusi çəkiliəri nəzərə alınmaqla həndəsi ortasını əks etdirən manatın real effektiv məzənnəsi isə (neft sektoru daxil olmaqla) 2008-ci ildə ümumi ticarət dövriyyəsi üzrə 28.2% bahalaşmışdır.

Qeyri-neft sektoru üzrə real effektiv məzənnə 2008-ci ildə ümumi ticarət dövriyyəsi üzrə 28.2% möhkəmlənmişdir.

Effektiv məzənnə indeksləri ölkənin rəqabət qabiliyyətini uzunmüddətli dövrdə qiymətləndirmək üçün daha məqsədəuyğundur.

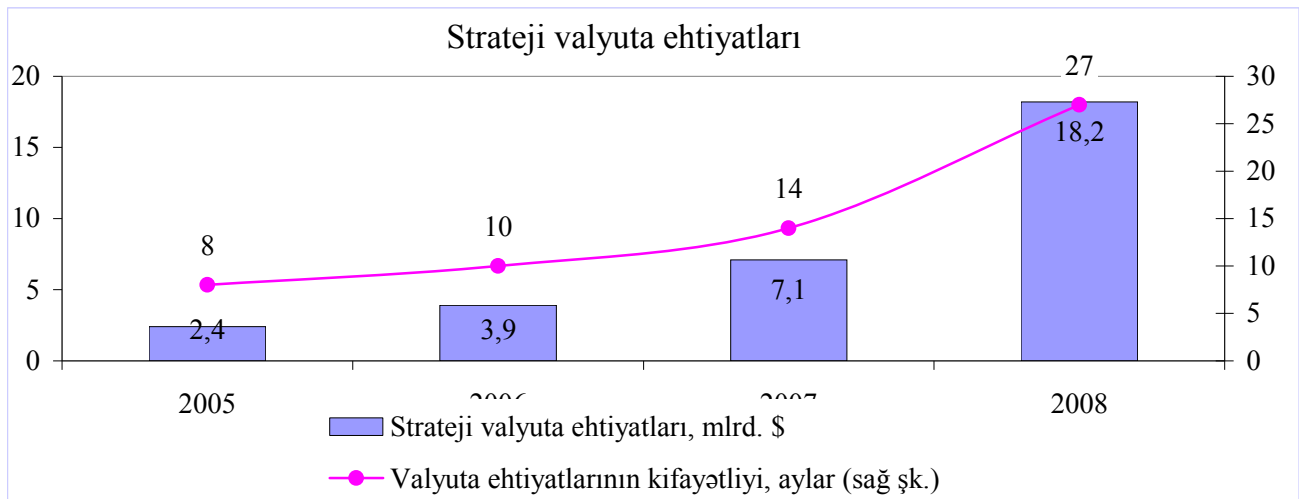
2008-ci ildə 2000-ci ilin dekabrına nəzərən manatın neft sektoru da daxil olmaqla ümumi ticarət çəkili nominal effektiv məzənnəsi bahalaşmışdır. Belə ki, dövr ərzində nominal effektiv məzənnə ümumi ticarət dövriyyəsi üzrə 0.1% bahalaşmışdır. Qeyri-neft sektoru üzrə nominal effektiv məzənnə isə bu dövrdə bütün çəkiliər üzrə möhkəmlənmişdir. Belə ki, 2000-ci ilin dekabrına nəzərən qeyri-neft sektoru üzrə nominal effektiv məzənnə ümumi ticarət dövriyyəsi üzrə 17.2% bahalaşmışdır.

2008-ci ildə 2000-ci ilin dekabrına nəzərən real effektiv məzənnə neft sektoru da daxil olmaqla ümumi ticarət dövriyyəsi üzrə 21.8% bahalaşmışdır. Qeyri-neft sektoru üzrə də real effektiv məzənnənin bahalaşması baş vermişdir. Belə ki, neft sektoru istisna olmaqla 2000-ci ilin dekabrına nəzərən real effektiv məzənnə-ümumi ticarət dövriyyəsi üzrə 14.1% bahalaşmışdır.

Məzənnə siyasətinin bivalyuta mexanizmi vasitəsilə reallaşdırılmasına keçid eyni zamanda Milli Bankın valyuta bazarındakı davranışını dəyişmiş, müdaxilələr yalnız “müdaxilə dəhlizi” çərçivəsində həyata keçirilmişdir. Nəticədə Milli Bankın tətbiq etdiyi de-fakto məzənnə rejiminin yeni beynəlxalq statusu formalaşmışdır. Belə ki, BVF Azərbaycanı əvvəlki “sürüşkən bağlılıq” rejiminə qarşı daha liberal olan “sürünən dəhliz” məzənnə rejiminə malik ölkələr qrupuna daxil etmişdir. BVF-nin tətbiq etdiyi yeni təsnifata görə bu rejim uzən məzənnə rejimlərindən sonra ən liberalıdır.

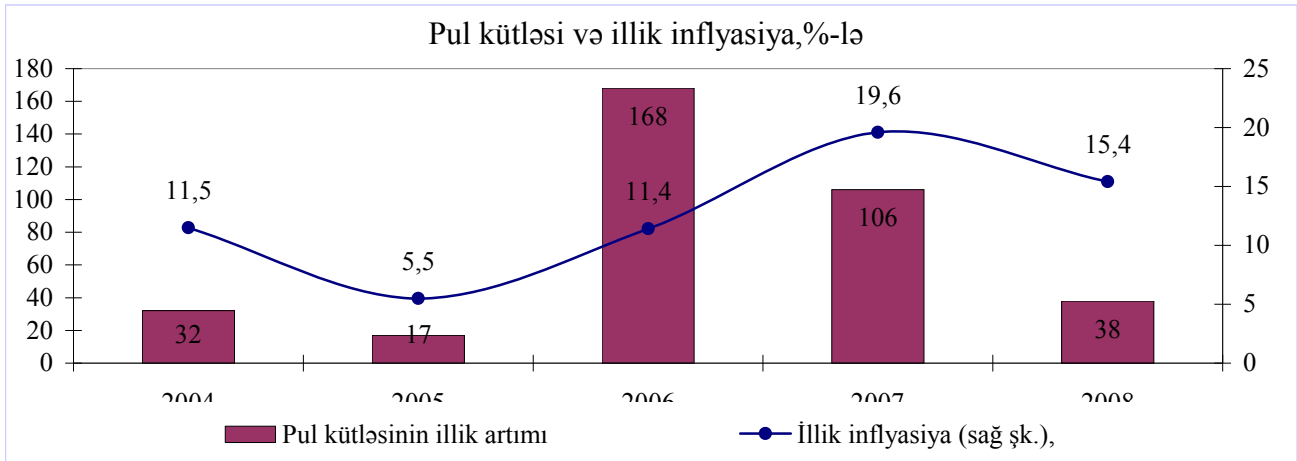
Milli Bankın sərəncamında olan valyuta ehtiyatlarının həcmi 2008-ci ildə 2.1 mlrd. ABŞ dollarından çox artaraq 6.1 mlrd. ABŞ dollarını ötmüşdür. Ölkənin strateji valyuta ehtiyatları əvvəlki illə müqayisədə 2.5 dəfə artaraq 18 mlrd. ABŞ dollarını ötmüşdür ki, bu da qeyri-neft sektoru üzrə mal və xidmətlərin 27 aylıq idxalını maliyyələşdirməyə kifayətdir.

Qrafik 1.

İl ərzində pul bazasının artım tempi 48.5%, manatla geniş pul kütləsinin artımı isə 38% təşkil etmişdir. İqtisadiyyatın monetizasiyası artmaqda davam etmiş və manatla geniş pul kütləsinin qeyri-neft Ümumi Milli Məhsula nisbəti 42%-ə çatmışdır.

Qrafik 2.

Yüksək makroiqtisadi dinamika və bank sisteminin sıçrayışlı inkişafı **maliyyə sabitliyinin** diqqət mərkəzində saxlanmasını daha da aktuallaşdırmışdır. Milli Bankın valyuta sabitliyinə yönəldilmiş pul və məzənnə siyasəti ölkədə maliyyə sabitliyinin qorunmasına yardım etmişdir.

Əvvəlki illərdə olduğu kimi 2008-ci ildə də Milli Bank bank sisteminin sabitliyi və dayanıqlığının möhkəmləndirilməsi, maliyyə vasitəçiliyi funksiyasının genişləndirilməsi istiqamətində tədbirlərini davam etdirmişdir.

Belə ki, hələ beynəlxalq böhranın ilk mərhələlərində Milli Bank sektorun daha dayanıqlı və sabit mənbələr hesabına inkişafını təmin edən preventiv tənzimlənməyə başlamış, banklar təmkinli bazar davranışına dəvət olunmuşlar. Bankların maliyyə ehtiyatlanması səviyyəsinin artırılması məqsədilə bank sektorunun aktivlərinin keyfiyyətinə və təminatlılığına tələblər artırılmışdır. Nəticədə, banklar mövcud situasiyada riskləri yenidən qiymətləndirərək, öz strategiyalarına korreksiyalar etmişlər. İl ərzində bank sisteminin göstəricilərində qlobal şəraitə və daxili iqtisadi dinamikaya uyğun olan adekvat artım tendensiyaları müşahidə olunmuşdur. Beləliklə də ötən dövr ərzində iqtisadiyyatda artan pul kütləsi ev təsərrüfatları və korporativ sektorun yığımlarına çevrilmiş, bu yığımlar qeyri-neft sektorunda investisiyalara sürətlə transformasiya olunmuşdur.

Pul siyasətinin alətləri. *Milli Bank nəzərdə tutduğu hədəflərə nail olmaq üçün açıq bazar əməliyyatları, faiz dərəcələri, habelə məcburi ehtiyat normaları kimi alətlərdən istifadə etmişdir.*

Milli Bank özünün qısamüddətli notlarından istifadəni 2008-ci ildə də davam etdirmişdir. Cari il ərzində notların yerləşdirilməsi üzrə Milli Bank tərəfindən 51 auksion keçirilmişdir. Emissiyanın ümumi həcmi 2530 mln. manat, yerləşdirilmiş notların həcmi isə 1647,3 mln. manat (ümumi emissiya həcmninin 65,1%-i) təşkil etmişdir. Hesabat dövrü ərzində Milli Bankın qısamüddətli notları üzrə orta ölçülmüş gəlirlilik azalaraq dövrün əvvəlində keçirilmiş ilk auksiondakı 10,9%-dən sonuncu auksionda 4,7%-dək enmişdir. Notlar üzrə təkrar bazarın həcmi 312,7 mln. manat (281 əqd) təşkil etmişdir ki, bu da 2007-ci illə müqayisədə 84% çoxdur.

Bankların likvid vəsaitlərə ehtiyacını, onların müştərilər qarşısında öhdəliklərinin vaxtında icrasını təmin etmək məqsədilə dövr ərzində REPO və Əks-REPO əməliyyatlarından da aktiv istifadə edilmişdir.

Cari ilin birinci yarısında həyata keçirilən antiinflasiya siyasətinə dəstək olaraq Milli Bank pul siyasətinin digər tənzimləmə alətlərindən fəal istifadə etmişdir. Belə ki, uçot dərəcəsi 13%-dən 15%-ə, məcburi ehtiyat normaları isə 10%-dən 12%-ə qaldırılmış və bankların xarici öhdəliklərinə 5%-lik məcburi ehtiyatlar tətbiq edilmişdir. Kapitalın hərəkəti rejimi də tam liberallaşdırılmışdır.

Dünya iqtisadiyyatının tənəzzülü, qlobal likvidlik sıxıntısı və inflasiyanın azalması şəraitində iqtisadiyyatda likvidlik mənbələrini dəstəkləmək üçün Milli Bank 2008-ci ilin oktyabr ayından etibarən pul siyasətinə adekvat korreksiyalar etmişdir.

Milli Bankın uçot dərəcəsi üç dəfə dəyişdirilərək 15%-dən 8%-ə endirilmişdir. Bankların likvidlik göstəricilərinin daha da yaxşılaşdırılması məqsədilə onların xarici öhdəlikləri 5%-lik məcburi ehtiyat normasından azad olunmuşdur. Daxili öhdəliklər üzrə məcburi ehtiyat normaları isə 12%-dən 6%-ə endirilmişdir. Məcburi ehtiyat normalarının ortalama müddəti 1 ayadək uzadılmışdır. Təkcə məcburi ehtiyat

normalalarının azaldılması hesabına bank sisteminə 350 mln.manat həcmində likvidlik dəstəyi həyata keçirilmişdir.

3. Maliyyə bazarları

Kredit qoyuluşları. 2008-ci ildə kredit qoyuluşlarının həcmi 53% artmışdır. Yeni verilmiş kreditlərin həcmi 2008-ci ildə 9828 mln. AZN təşkil etmişdir ki, bu da ötən ilin müvafiq dövründə olduğundan 46.5% çoxdur. Son bir ildə yeni verilmiş kreditlərin məbləği kredit borcları üzrə ödənişlərin məbləğini üstələmişdir. Bunun nəticəsidir ki, kredit qoyuluşlarının xalis artımı 2481.4 mln. AZN təşkil etmiş və beləliklə kredit qoyuluşlarının qalığı 01.01.2009 tarixinə 7163.2 mln. AZN-ə yüksəlmişdir. Kredit qoyuluşunun qeyri-neft ÜDM-də xüsusi çəkisi 41%-ə çatmışdır.

2008-ci il ərzində cəmi kredit qoyuluşunun 97.6%-ni banklar tərəfindən verilən kreditlər, 2.4%-ni isə qeyri-bank kredit təşkilatlarının kreditləri təşkil etmişdir. Son bir ildə banklar tərəfindən kredit qoyuluşları 53.5%, qeyri-bank kredit təşkilatlarının kreditləri isə 36.5% artmışdır.

Son illər həyata keçirilən iqtisadi islahatların nəticəsi kimi özəl sektorun iqtisadiyyatda rolunun artması kredit qoyuluşlarının strukturunda da özəl sektorun payının yüksəlməsi ilə müşayiət olunmaqdadır. Belə ki, özəl sektora kreditlərin məbləği son bir ildə 61.1% artaraq 01.01.2009-cu il tarixinə 6484.9 mln. AZN təşkil etmiş və kredit qoyuluşlarında onun xüsusi çəkisi 90.5%-ə yüksəlmişdir.

Qeyri-maliyyə müəssisələri olan hüquqi şəxslərə kredit qoyuluşları ötən ilin müvafiq dövrünə nəzərən 59.5% artmış və onun cəmi kredit qoyuluşunda xüsusi çəkisi 66.6% təşkil etmişdir. İl ərzində sənaye və istehsala yönələn kreditlərin məbləği 38.8% artaraq 427.5mln. AZN, ticarət və xidmətə verilən kreditlərin məbləği 60.1% artaraq 1911.3 mln. AZN, kənd təsərrüfatı və emala yönələn kreditlərin məbləği 32.6% artaraq 261.5 mln. AZN, nəqliyyat və rabitə sektorlarına verilən kreditlərin məbləği isə 42.5% artaraq 669.1 mln. AZN təşkil etmişdir.

Fiziki şəxslərə verilən kreditlərin məbləği 40.9% artaraq 2334.9 mln.AZN təşkil etmişdir ki, bunun da 1.3%-i plastik kartlarla əməliyyatlar üzrə kreditlərin

payına düşür. Cəmi kredit qoyuluşlarında fiziki şəxslərə verilən kreditlərin xüsusi çəkisi 32.6%-ə çatmışdır.

2008-ci ildə ötən illə müqayisədə xarici valyuta ilə kredit qoyuluşları 62.1% artdığı halda, manatla kredit qoyuluşları 45.2% artmışdır. Nəticədə xarici valyuta ilə kredit qoyuluşlarının cəmi kredit qoyuluşlarında xüsusi çəkisi 2.8 faiz bəndi artmışdır. İlin sonuna kredit qoyuluşlarında xarici valyuta ilə verilən kreditlərin xüsusi çəkisi 49.1% təşkil etmişdir.

Milli valyutada kreditlərin 96.7%-ni banklar tərəfindən verilmiş kreditlər, qalanını isə qeyri-bank kredit təşkilatlarının kreditləri təşkil edir. Xarici valyuta ilə verilən kreditlərin 98.5%-i bankların, 1.5%-i isə qeyri-bank kredit təşkilatlarının payına düşür.

Depozit bazarı. 2008-ci il ərzində əmanət və depozitlər 32.1% və ya 1094.6 mln. manat 4505.7 mln. AZN-a çatmışdır. Belə ki, ilin yekunu üzrə manatla tələb olunanadək əmanət və depozitlər ötən ilə nəzərən 6%, müddətli əmanət və depozitlər isə 20.6% artmışdır.

Manatla fiziki şəxslərin əmanətləri manatla hüquqi şəxslərin depozitlərinə nisbətən daha yüksək tempə artmışdır. Hüquqi şəxslərin (dövlət və özəl) depozitlərinin manatla cəmi əmanət və depozitlərdə xüsusi çəkisi ötən ildəki 59.3%-dən 44.6%-ə düşmüşdür.

Fiziki şəxslərin manatla uzunmüddətli əmanətlərinin artımı il ərzində 76.7% təşkil etmişdir. Qeyri-rezident fiziki şəxslərin uzunmüddətli əmanətləri 7 dəfə artmışdır.

01.01.2009 tarixinə ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə xarici valyuta ilə əmanət və depozitlərin artım tempi 50.8%, milli valyuta ilə əmanət və depozitlərin artım tempi isə 12.5% olmuşdur. Cəlb olunan əmanətlərin və depozitlərin 41.5%-i milli valyuta ilə, 58.5%-i isə xarici valyutada olmuşdur.

Fiziki şəxslərin manatla əmanətlərinin artım tempi xarici valyuta ilə əmanətlərinin artım tempini üstələmişdir. Belə ki, son bir ildə əhalinin manatla əmanətləri 53.1%, xarici valyutada əmanətləri 9.6% artmışdır.

Fiziki şəxslərin əmanətlərinin strukturunda xarici valyutada olan əmanətlərin xüsusi çəkisi ötən ilin müvafiq dövründəki 53,9%-ə qarşı 01.01.2009 tarixinə 45,6% təşkil etmişdir.

Banklararası pul bazarı. 2008-ci il də Mütəşəkkil Banklararası Kredit Bazarında əqdlər manat, ABS dolları və avroda bağlanmışdır. Manatla bağlanmış əqdlərin ümumi həcmi 144,2 mln. manat təşkil etmişdir. Bağlanmış əqdlər üzrə orta illik faiz dərəcəsi 14,3% təşkil etmişdir. Dövr ərzində ABŞ dolları ilə bağlanmış əqdlərin ümumi həcmi 105,1 mln. ABŞ dolları və orta illik faiz dərəcəsi 15,4% təşkil etmişdir. Avro ilə bağlanmış 11 əqdin ümumi həcmi 18,5 mln. avro, orta illik faiz dərəcəsi isə 14,6% təşkil etmişdir. Verilmiş kreditlərin müddəti 1-360 gün diapozonunda olmuşdur.

2008-ci ildə dövlət qiymətli kağızları ilə “bank-bank” sxemi üzrə banklararası REPO əməliyyatlarının ümumi həcmi 474,6 mln. manat təşkil etmişdir. Müqayisə üçün qeyd edək ki, 2007-ci ildə müvafiq göstərici 253,8 mln. manat olmuşdur. Banklararası REPO əməliyyatları üzrə orta ölçülmüş gəlirlilik 4,98% təşkil etmişdir. Aparılmış əməliyyatların müddəti 1-10 gün diapozonunda olmuşdur.

Dövlət qısamüddətli istiqrazlar bazarı. 2008-ci ildə Maliyyə Nazirliyi tərəfindən Dövlət qısamüddətli istiqrazların yerləşdirilməsi üzrə 63 hərrac keçirilmişdir. Elan olunmuş buraxılışların həcmi 393 mln. manat, yerləşdirilmiş DQİ-lərin həcmi isə 271,5 mln. manat təşkil etmişdir. Orta ölçülmüş gəlirlilik ilk hərracda 10,99% təşkil etdiyi halda, son hərracda 5,96% səviyyəsinə enmişdir. DQİ-lər üzrə təkrar bazarın həcmi 131,3 mln. manat təşkil etmişdir.

Beləliklə, 2008-ci ildə Milli Bankın pul siyasəti makroiqtisadi sabitliyin qorunmasına şərait yaratmış və dəyişkən qlobal situasiyaya çevik reaksiya verərək iqtisadiyyatda zəruri likvidlik səviyyəsinin saxlanmasını təmin etmişdir.